

Terugblik 2023

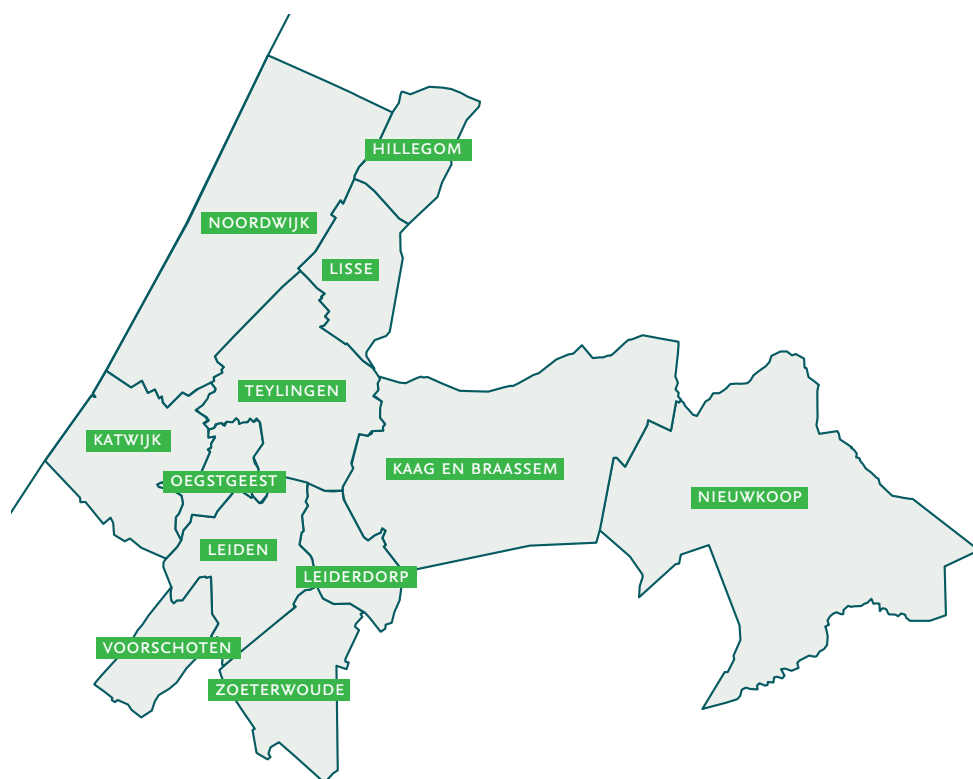
Wonen en werken in een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving

Omgevingsdienst
West-Holland

De Omgevingsdienst West-Holland draagt bij aan het bewaken en verbeteren van de kwaliteit en veiligheid van de leefomgeving in Holland Rijnland.

Wij werken in opdracht van 12 gemeenten en de provincie Zuid-Holland. Ons takenpakket bestaat uit vergunningverlening, toezicht, handhaving en advies.

DISCLAIMER

In deze Terugblik geeft de Omgevingsdienst West-Holland (ODWH) inzicht in zijn activiteiten in 2023. Het is gebaseerd op gegevens uit eindrapportages over activiteiten die zijn uitgevoerd voor gemeenten en provincie en de jaarstukken over 2023. Er kunnen aan deze publicatie geen rechten worden ontleend. Voor een compleet overzicht van definitieve feiten en cijfers verwijzen wij naar de volledige versie van de jaarstukken op www.odwh.nl.

© juni 2024, Omgevingsdienst West-Holland

Tekstredactie | Tekstbureau Roemers

Eindredactie | Communicatie ODWH

Fotografie | Marius Roos

Fotografie voor- en achterblad | Marten van Nieuwkoop

Ontwerp | Sam Gobin

VOORWOORD

We kijken terug op een bewogen jaar. Een jaar waarin we ons volop voorbereidden op de Omgevingswet, we de organisatiestructuur aanpasten en het werk ondertussen ‘gewoon’ doorging. Ofwel: een jaar met bijzondere uitdagingen, maar zeker ook een jaar vol prestaties en groei in verschillende vormen.

In 2023 is binnen de Omgevingsdienst West-Holland een ‘doorkanteling’ uitgevoerd. Tijdens deze reorganisatie vond er een aantal structurele veranderingen plaats, die erop gericht waren om de medewerkers weer meer een thuisbasis te bieden. Het opzetten van een teamstructuur was hierbinnen leidend. We hebben, onder andere, een compleet nieuwe groep van teamleiders aangesteld.

Daarnaast is er in 2023 een ware robuustheidsgolf over de omgevingsdiensten in Nederland uitgestort. De eerste concrete actie voortkomend uit het kritische rapport van de commissie Van Aartsen was de toets of omgevingsdiensten voldoende gesteld staan om nu en in de toekomst hun taken naar behoren te kunnen uitvoeren. Ook onze dienst heeft zichzelf aan de hand van een vragenlijst aan een kritische beschouwing onderworpen. Als vervolg daarop hebben we inmiddels een plan van aanpak opgesteld en ingediend om uiterlijk 1 april 2026 robuust te zijn.

Wat bleef is de opzet van deze Terugblik. Net als in vorige jaren hebben we veel interviews met collega's afgenomen, waarin ze vertellen hoe ze zich weer met hart, ziel en professionele inzet hebben ingezet voor de dienst.

Ik wil iedereen bedanken die zich het afgelopen jaar – op welke manier dan ook - heeft ingezet om al het werk gedaan te krijgen. Veel dank ook aan allen die de dienst helpen groeien met vernieuwende ideeën, bijzondere initiatieven of een kritische blik.

Ik wens je veel leesplezier!

Marlies Krul-Seen
directeur

Piketdienstcoördinator Christel Nijholt- van de Munt over de rol van de piketdienst bij grote calamiteiten

De Omgevingsdienst West-Holland staat 24/7 klaar!

Op 9 juni woedde er een grote brand op een bedrijventerrein bij Ter Aar. Er gingen drie bedrijven in vlammen op en veel bedrijven en omwonenden hadden schade. Wat veel mensen niet weten, is dat de Omgevingsdienst altijd direct betrokken wordt bij dit soort calamiteiten. Daarvoor is er de piketdienst: die is 24/7 bereikbaar en trekt samen op met de brandweer, de politie, de gemeente en andere diensten om de omgeving veilig te houden. 'Mijn collega Jeffrey draaide dat weekend zijn allereerste piketdienst en kreeg dus letterlijk zijn vuurdoop met deze brand,' vertelt Christel, die de coördinator van de piketdienst is. 'En omdat het al meteen duidelijk was dat deze calamiteit groot was, én lang zou duren, werd ik ook op de hoogte gesteld. Ik zat op een terras in Leiden en zag de rookwolk al. Ik ben snel naar huis gereden om de piketdienst te ondersteunen.'

'We werken altijd in een team van medewerkers. Jeffrey was dat weekend Piket 1. Hij had de operationele dienst en sprong direct in de piketbus. Ondertussen had hij Piket 2 (de achterwachten, Ton en Jasper) al gevraagd om informatie te verzamelen over de bedrijven op het terrein. De taak van het MT-piket is de zorg voor de piketmedewerkers zelf. Ze moeten op tijd worden afgelost en hebben vaak ook iemand nodig om even te overleggen.' 'Piket 1 zit bij het Commando Plaats Incident (CoPI), het overleg van alle hulpdiensten. Daarin worden de vragen uitgezet waar iedereen mee aan de slag gaat. Voor ons is de belangrijkste vraag altijd of er asbest vrij kan komen, want dat is erg gevaarlijk voor de gezondheid. We moesten ook uitzoeken welke stoffen er mogelijk opgeslagen waren. Er was gelukkig geen asbestverdenking.'

De drie milieu-kerntaken: vergunningverlening, toezicht en handhaving

Waar mensen leven, werken en recreëren, is er sprake van milieubelastende activiteiten. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het verplaatsen van grond voor de aanleg van een weg of woonwijk, het starten of uitbreiden van een bedrijf of het bijwonen van een festiviteit. Om de impact van deze activiteiten op het milieu te beperken, zijn in Nederland regels afgesproken. De Omgevingsdienst toets deze activiteiten op grond van de milieuregels en geeft waar nodig een vergunning af, zodat de activiteit kan plaats vinden. We verlenen niet alleen nieuwe vergunningen: ook van bestaande vergunningen worden periodiek gecontroleerd of er nog conform de vergunning gehandeld wordt. Hiervoor werken we met een team van vergunningverleners, toezichthouders en juristen samen, om zo te borgen dat de impact op de leefomgeving binnen de afgesproken grenzen blijven.

Naast periodieke en proactieve controles komt de dienst ook in actie bij klachten, bijvoorbeeld over geluid, geur of licht. Als uit ons onderzoek blijkt dat de klacht terecht is, gaan we op zoek naar een oplossing. De toezichthouders en handhavers worden bij hun werk steeds vaker ondersteund door dronepiloten, omdat je met een drone op plekken kunt komen waar anders geen toezicht mogelijk is. Ook werken we samen met andere Zuid-Hollandse omgevingsdiensten. Bijvoorbeeld bij toezicht in de glastuinbouw, maar ook bij de bestrijding van ondermijning. Onze piketdienst kan 24/7 worden ingeschakeld bij allerlei calamiteiten waarbij er risico is voor het milieu. Denk daar bijvoorbeeld aan de treinbotsing in Voorschoten en de grote brand in Ter Aar, maar ook kleine incidenten met een impact op het milieu zoals een lekkage van een koelinstallatie bij een kleine fabriek. Ook zijn wij in 2023 gestart met meer regionaal georiënteerd en risicogericht te gaan werken.

Voorbereiding Omgevingswet

In 2024 wordt de grootste wetwijziging van de afgelopen jaren van kracht namelijk de Omgevingswet. Met de Omgevingswet worden de regels voor ruimtelijke ontwikkeling vereenvoudigd en samengevoegd. Alle regels met betrekking tot de fysieke leefomgeving zijn in de Omgevingswet gebundeld. Denk hierbij aan regels voor milieu, natuur, wonen, infrastructuur, ruimte en water. Ook het cultureel erfgoed en gezondheid krijgen een aandachtsplek in de Omgevingswet.

In 2023 is de dienst bezig geweest met de voorbereiding op de invoering van de Omgevingswet. De nieuwe wet vroeg om een grote verandering van gemeenten, waterschappen, omgevingsdiensten en andere ketenpartners. Een belangrijke verandering is de invoering van het Digitale Omgevingsloket (DSO). Bij dit loket (Omgevingsloket) kunnen initiatiefnemers, overheden en belanghebbenden snel zien wat is toegestaan in de leefomgeving. Tevens zal de digitale samenwerking steeds belangrijker worden, daarom hebben we hierover in 2023 samen met Katwijk een brede bijeenkomst georganiseerd.

Fluitend naar je werk!

Tot vorig jaar was de Omgevingsdienst West-Holland een matrixorganisatie. Dat betekende dat de medewerkers meerdere leidinggevendenden hadden. Langzamerhand bleek dat dit verwarrend kon zijn en dat de aandacht voor de mens werd gemist. Dat begon steeds meer te wringen en er werd besloten dat het anders moest. Om de samenwerking te bevorderen, werden er andere teams samengesteld met teamleiders die zowel verstand hadden van de inhoud, als gevoel en aandacht voor het personeel. De Omgevingsdienst wil namelijk graag dat medewerkers fluitend naar hun werk gaan en zingend weer naar huis!

Patricia Herwin stapte precies op dat moment de Omgevingsdienst binnen als HR-adviseur en maakte de doorkanteling naar de lijnorganisatie mee. Ze moet lachen om de oneliner: 'Natuurlijk gaat niemand áltijd fluitend naar zijn werk en zingend naar huis. Dat hoeft ook helemaal niet. Maar het geeft wel het positieve gevoel aan dat we belangrijk vinden als organisatie. De menselijke factor was op de achtergrond geraakt en dat doet wat met je als medewerker. Met de nieuwe organisatiestructuur hopen we beter met elkaar in contact te blijven, waardoor we samen zorgdragen voor iedereen die hier werkt.'

De vacature voor teamleiders werd eerst intern uitgezet: iedereen werd uitgenodigd om erop te solliciteren. We zijn er erg trots op dat daar uiteindelijk twaalf functies door vervuld zijn. Later zijn er nog drie teamleiders van buiten de organisatie aan toegevoegd. Alle nieuwe teamleiders volgen een opleidingstraject, waarbij ze leren om op een coachende en benaderbare manier leiding te geven. Daarmee bedoelen we dat we gelijkwaardig met elkaar omgaan, maar vanuit een verschillende rol. Zo hopen we dat iedereen het bij de Omgevingsdienst naar zijn zin heeft en nog lang bij ons wil blijven.'

'Een waardevol begin van onze carrières'

'Om bij de Omgevingsdienst als trainee te starten, hoef je absoluut geen milieuachtergrond te hebben: er zijn hier allerlei soorten mensen nodig. Je kunt technisch aangelegd zijn, maar ook een mensen-mens zijn,' vertelt Wilanne enthousiast. 'Zelfs alfa's kunnen hier terecht. Want ik heb Taalwetenschap en Grieks en Latijn gestudeerd en toch zit ik nu hier. De eerste zes maanden werkte ik mee op de afdeling vergunningverlening milieu en op dit moment werk ik bij integraal advies en administratief toezicht. Mijn studie helpt me om de materie snel te doorgronden. Ik heb het hier enorm naar mijn zin en er blijkt niets te kloppen van het stoffige imago van de Omgevingsdienst!' Wilanne is in september 2023, samen met collega's Wesley en Lale, begonnen aan een traineeship bij de Omgevingsdienst. Dit is een anderhalf jaar durend traject waarin jonge professionals kennismaken met het bedrijf, door bij verschillende afdelingen zes maanden mee te werken. Daarnaast volgen ze eens per maand samen met trainees van de andere omgevingsdiensten in Zuid-Holland een training in persoonlijke en professionele ontwikkeling, waarbij ze ook opdrachten voor de gezamenlijke diensten uitvoeren.

Wesley vertelt dat hij er voor heeft gekozen om meer de diepte in te gaan door bij dezelfde afdeling te blijven. 'Via de website van *De Betere Wereldbaan* leerde ik de Omgevingsdienst kennen. Ik kon aan de slag bij Geluid, precies de plek waar mijn interesse ligt. Tijdens mijn studie lag de focus altijd op advies, maar had ik geen invloed op het resultaat. Terwijl er bij de Omgevingsdienst echt iets gedaan wordt met het advies. Zo kan ik veel meer voor het milieu betekenen. Ik hoop dat ik me na deze traineeship nog verder kan verdiepen in de aspecten van geluid.'

TERUGBLIK OP 2023 (VERVOLG)

Advies

De woningopgave en andere opgaven in Nederland vragen veel van de overheden. De ruimte in ons land wordt steeds schaarser en dit betekent dat er effectief omgegaan moeten worden met de ruimte. De Omgevingsdienst adviseert in deze opgave de deelnemers over alles wat betrekking heeft op ruimtelijke ordening, zoals bouwplannen, bestemmingsplannen en gebiedsontwikkeling. Ook Schipholadvisering hoort bij onze taak. Het aantal adviezen dat de dienst dit jaar heeft verstrekt is opnieuw gestegen; van 1200 adviezen in 2022 tot 1820 in 2023. Deze ontwikkeling levert een positieve bijdrage in de Robuustheid van onze dienst.

Bouwtaken

Voor de gemeente Noordwijk en de provincie Zuid-Holland voert de dienst bouwtaken uit. Die omvatten de kerntaken vergunningen, toezicht en handhaving op bouw- en gebruiksactiviteiten. Ook sloopmeldingen (asbest) worden door de Omgevingsdienst behandeld. Stikstofproblematiek en de ontwikkeling van Natura-2000 gebieden zorgen voor steeds meer maatwerk in de procedures rondom bouwvergunningen: dat neemt meer tijd in beslag dan standaardprocedures. Daarnaast wordt, conform het beleid, meer Bibobtoetsen uitgevoerd. Hiermee wordt geborgd dat de financiering van de grotere en duurdere bouwprojecten rechtmatig plaatsvinden.

Duurzaamheid

De Omgevingsdienst West-Holland wordt door steeds meer deelnemers gevraagd om hen te ontzorgen als het gaat om het opzetten van projecten en het samenbrengen van partijen. Dat heeft geleid tot een nieuwe groene subsidie, de eerste stappen naar een regionaal betonakkoord en een concreet onderzoek naar de afgifte van restwarmte bij bedrijven.

Na de eerste succesvolle ronde informatieplicht-energiebesparing, de zogenaamde Label C verplichting, is eind 2023 de tweede ronde van de Informatieplicht-energiebesparing van start gegaan. Het aantal bedrijven dat aan de slag moet is uitgebreid: ook grote bedrijven zoals vergunningplichten bedrijven moeten ons informeren over wat ze aan maatregelen hebben genomen. De meeste kantoren in de regio voldoen aan de Label C verplichting, waardoor in 2024 slechts enkele kantoren overblijven die door de Omgevingsdienst conform de Landelijke HandhavingStrategie (LHSO) worden aangesproken.

Informatiemanagement

Het afgelopen jaar heeft team Informatiemanagement (IM) een aantal ontwikkelingen voortgezet en succesvol afgerond. Enkele grote voorbeelden hiervan zijn de introductie en uitrol van het Geoportaal, Teams en Microsoft 365, de implementatie van een nieuwe sjablonengenerator, alsmede de voorbereiding op de invoering van de nieuwe Omgevingswet. Daarnaast zijn er stappen gezet richting een gedegen en volwassen beheerorganisatie, waarbij naast de reguliere bedrijfsvoering ook ontwikkeling en verbetering centraal zijn komen te staan. Om dit in de toekomst te kunnen borgen, zal er komend jaar extra aandacht uitgaan naar opleidingen en de formatie van het team IM.

Op pad met de snuffelploeg?

Als er buiten een onaangename lucht hangt, wordt de Omgevingsdienst ingeschakeld om de zaak te onderzoeken. Het is dan best waarschijnlijk dat adviseur milieukwaliteit Bodes de Vries ermee aan de slag gaat. Gaat hij dan persoonlijk snuffelen? Bodes moet erom lachen. 'Milieuadviseurs werken vooral op kantoor,' zegt hij. 'En als we een enkele keer naar een locatie gaan, zeg ik altijd dat ze op mijn neus niet moeten vertrouwen, want ik ruik minder dan gemiddeld.'

'Maar het klopt wel dat geur meten nog altijd mensenwerk is,' vervolgt Bodes. 'Er bestaan geen elektronische hulpmiddelen om de mate van geur te bepalen. Dus als we besluiten dat we geuroverlast willen meten, schakelen we een gespecialiseerd adviesbureau in. En dan nog komen ze niet ruiken op locatie. Ze halen bij de geurbron een grote zak lucht en laten die in het testcentrum aan een snuffelploeg van zes mensen ruiken. Daar komt dan een geurrapport uit, waarmee wij vervolgens de afweging kunnen maken of er maatregelen moeten worden genomen of niet. Maar voordat het zover is, zullen we altijd eerst de technische dingen afvinken. Geuroverlast wordt vaak veroorzaakt door een mankement in de installatie, of door het niet tijdig vervangen van een filter.'

Het grootste deel van het werk van de geur-milieuadviseurs bestaat overigens uit het geven van advies. 'Gemeenten bepalen zelf hoeveel geur een bedrijf mag uitstoten en welk geurniveau aanvaardbaar is. Daar adviseren wij hen bij. Als er bijvoorbeeld een nieuwe woonwijk gepland wordt in de buurt van een veehouderij, kijken wij of dat geurtechnisch kan. Hiervoor gebruiken we rekenmodellen en gegevens vanuit het verleden. Momenteel doen we onderzoek naar de geuruitstoot van kleine ambachtelijke bierbrouwerijen en koffiebrandijen. De geur van koffie vinden veel mensen wel lekker, maar bij het branden worden bonen geschroeid en dat wordt in de regel als onprettig ervaren.'

'Zelf heb ik nog nooit vuurwerk afgestoken!'

'Toen ik dit werk ging doen, vielen mijn kinderen zowat van hun stoel! Ze wisten dat ik niets van vuurwerk moet hebben. Ik ben al tien jaar vuurwerkcoördinator bij de Omgevingsdienst, maar heb zelf in mijn hele leven nog nooit vuurwerk afgestoken,' vertelt Mireille van Loon. 'Misschien juist omdat ik er zelf niks mee heb, vind ik het zo leuk om te controleren dat het opbouwen en afsteken van een professionele vuurwerkshow veilig gebeurt. Maar als particulieren rond de jaarwisseling met vuurwerk gaan gooien, ga ik het liefst ver weg op vakantie!'

Het projectteam van toezichhouders en adviseurs dat vuurwerktoezicht houdt, bestaat uit vijf personen. 'We behandelen zo'n dertig meldingen en aanvragen voor het afsteken van vuurwerk per jaar. Daarvan zijn ongeveer twintig van jaarlijks terugkerende evenementen, zoals de Najaarsfeesten van Katwijk of het Leidens Ontzet. De overige ontbrandingen zijn steeds vaker van vuurwerkshows bij bruiloften.'

Mireille vertelt: 'Bij alle controles werken we met een checklist. We controleren de aanvraag, de transportpapieren, verzekeringen en situatietekening. Tijdens het evenement houden we contact met de "bezigers", zoals je de opbouwers en afstekers noemt. Tijdens de opbouw kijken we onder andere of er een veiligheids-cirkel is afgezet, of alles stevig staat, of er brandblussers zijn en of de schietlijst met het aanwezige vuurwerk klopt. Ook houden we de weersverwachting in de gaten. We hebben zelf een windmeter, maar hebben ook contact met het KNMI. Wind, mist of extreme droogte zijn redenen om een vuurwerkontbranding niet te laten doorgaan. Helaas was de harde wind de spelbreker tijdens de jaarwisseling. Soms kun je samen met de beziger besluiten om het vuurwerk op meer afstand van het publiek te zetten, maar dit jaar was de wind zo hard dat het echt niet door kon gaan. Jammer, maar wel begrijpelijk.'

TERUGBLIK OP 2023 (VERVOLG)

Bedrijfsvoering en dienstverlening

Het afgelopen jaar heeft de Omgevingsdienst de effectiviteit van de eigen bedrijfsvoering en de dienstverlening aan zijn deelnemers aanzienlijk verbeterd. In samenspraak met de deelnemers is gekeken naar de verbeterpunten. Alle producten rondom planning en controle zijn tegen het licht gehouden en waar nodig aangepast en verfijnd.

Daarnaast hebben we veel geïnvesteerd in het verbeteren van de datakwaliteit en de informatiebeveiliging. Door het succesvolle programma “IM in control” zijn op dit gebied aanzienlijke verbeteringen doorgevoerd en kunnen we zeggen dat de dienst voorbereid is op de toekomst. Zijn we er dan al? Het antwoord hierop is nee. Samenwerking is belangrijk in het verder door ontwikkelen van de dienst. Samen met de deelnemers en onze (interne) key-users zijn we bezig met deze ontwikkelingen op het gebied van data en informatiebeveiliging. De key-users spelen een belangrijke rol in dit proces door de schakel te zijn tussen bedrijfsvoering en het primaire proces. Ook de komende jaren blijven we op deze groep een beroep doen.

De belangrijkste ontwikkelingen binnen de dienst op het gebied van informatiemanagement:

- Door de invoering van het Geoportaal en de continue ontwikkeling ervan is data steeds sneller beschikbaar voor onze medewerkers.
- In 2023 zijn we met alle medewerkers een programma gestart om bewustwording te creëren voor de gevaren van cybercriminaliteit en het belang van informatie- en privacybescherming.
- Zaaksysteem PowerBrowser maakt het mogelijk om veel meer informatie op te zoeken, door het koppelen van verschillende systemen. De informatie kan inmiddels ook geautomatiseerd, geüpdatet en gedeeld worden, waardoor bijvoorbeeld datagedreven toezicht mogelijk is.

Nieuwe ontwikkelingen: robuustheid

In 2021 constateerde de Commissie Van Aartsen dat het stelsel van vergunning, toezicht en handhaving (VTH) niet goed functioneert. Om verbeteringen door te voeren, is het interbestuurlijke programma voor de versterking van het VTH-stelsel (IBP-VTH) opgericht. Het robuust worden van de Omgevingsdienst valt onder één van de zes pijlers van dit programma. Wanneer is een dienst robuust? Een Omgevingsdienst is robuust wanneer deze voldoet aan zes kritische-prestatiefactoren (1 omvang, 2 kwaliteitscriteria, 3 innovatie, 4 weerstandsvermogen, 5 opleidingsbudget en business intelligence strategie en 6 regionale congruentie). In 2024 zal de dienst een plan van aanpak indienen bij het ministerie waarin de acties staan die de dienst uitvoert om voor 1 april 2026 robuust te zijn. Hierin zijn projecten voor verbetering voor elke kpi opgenomen, opdat de dienst niet alleen tijdig robuust is, maar er ook alles aan doet om dat te blijven.

Toeziethouder Bodem Sarah Peeters en teamleider juristen Elleone van Oostrum

Project kunstgrasvelden

Een kunstgrasveld bestaat uit meerdere lagen. De bovenste laag bestaat uit kunstgrasmatten die ingestrooid worden met rubberkorrels om het veld soepel te maken. Sporters vinden kunstgras vaak beter sporten, maar er zijn wel nadelen voor het milieu. Als de korreltjes wegspringen, of in het profiel van een schoen worden meegenomen, kunnen ze op en in de bodem buiten het veld terechtkomen. Dan kunnen er schadelijke stoffen vrijkomen. En hoewel kunstgrasvelden maatschappelijk steeds minder geaccepteerd worden, is het gebruik van de rubberkorrels nog altijd toegestaan. Daarom besloot de Omgevingsdienst West-Holland om in 2023 een project op te zetten dat gericht is op preventie. Toeziethouder Sarah Peeters en jurist Elleone van Oostrum vertellen hier meer over.

‘Sportvelden zijn meestal eigendom van de gemeente. Daarom stuurden we alle gemeenten een brief, met daarin een uitleg over de milieurisico’s van de rubberkorrels en hoe je voorkomt dat de korrels zich verspreiden’ vertelt Sarah. ‘Er moet ook regelmatig goed geveegd worden en daarvan moet een logboek worden bijgehouden. Tijdens onze controles checken we dat logboek en lopen we een rondje, waarbij we op meer dan 25 punten letten. Elleone vertelt dat de Omgevingswet ook invloed heeft op de werkwijze: ‘Eerst was de provincie het bevoegd gezag voor de bescherming van de bodem, nu is dat de gemeente zelf. En de Omgevingsdienst werkt in opdracht van de gemeente. Samen zorgen we dat de bodem zo goed mogelijk beschermd wordt en zetten daarbij vooral in op preventie. Maar omdat het moeilijk is om te zien wat er zich op en in de bodem afspeelt, gaan onze toezichthouders ook regelmatig controleren. De Europese Unie heeft trouwens besloten om rubberkorrels niet langer toe te staan: over acht jaar is het gebruik ervan op kunstgrasvelden verboden.’

Milieuadviseur Sary Dekker over de Schipholtaken

Informereren en adviseren over Schiphol

‘Ook in Zuid-Holland hebben we te maken met Schiphol. Bij sommige huizen komt er wel 500 keer per dag een vliegtuig over.’ Aan het woord is Sary Dekker. Zij werkt als milieuadviseur voor tien van de twaalf gemeenten in de regio. ‘Ons doel is om een gezonde leefomgeving voor de bewoners te creëren. Bovendien houden we de Natura2000-gebieden in de gaten.’

‘Onze belangrijkste taak is het informeren van de bestuurders. De betrokken provincies en gemeenten voeren overleg met elkaar, met Schiphol en met het ministerie. Wij bereiden de vergaderingen voor en zorgen dat iedereen steeds op de hoogte is van alle ontwikkelingen. En er speelt nogal wat! Het kabinet nam namelijk de bijzondere beslissing dat Schiphol moet krimpen. Voor het eerst was er meer aandacht voor de bewoners. Maar de luchtvaartsector stapte naar de rechter en ook de Europese commissie en de Verenigde Staten bemoeiden zich ermee. Op dit moment loopt er ook weer procedure van omwonenden.’ ‘We houden het nieuws goed in de gaten en geven advies aan de gemeenten over hoe ze erop kunnen reageren. We bestuderen de effecten van de wetgeving op onze omgeving. Wat zijn bijvoorbeeld de gevolgen voor het herinrichten van het luchtruim? Wat betekent dat voor de milieunormen zoals geluid, geur en emissies? Welk standpunt zou een gemeente hierover kunnen innemen? Voor al deze vragen zijn wij de vraagbaak.’ ‘Zelf kunnen we helaas niets oplossen, want de gemeenten hebben geen bevoegdheid, die ligt bij het Rijk. Dus ook bij klachten van omwonenden kunnen we alleen maar uitleg geven en doorverwijzen naar de juiste instanties. We hopen wel dat we door een goede samenwerking signalen kunnen afgeven aan het ministerie over wat er speelt en leeft. Dat is een lang proces en soms wel eens frustrerend. Maar elk klein winstpuntje voelt voor ons als iets heel groots.’

ONZE ORGANISATIE IN 2023

Medewerkers

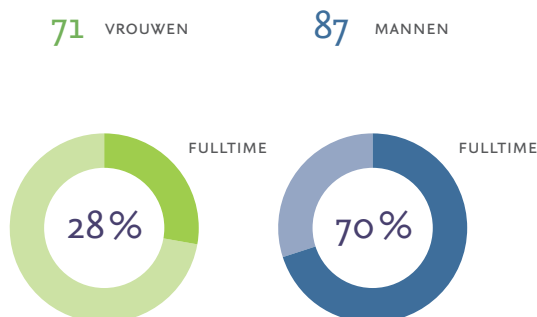
Net als andere werkgevers heeft de Omgevingsdienst West-Holland te maken met een krappe arbeidsmarkt. Hierdoor was het de voorgaande jaren moeilijk om onze formatie op kracht te houden. De dienst heeft zich ingezet op het gebied van arbeidsmarktcommunicatie en traineeshiptrajecten. Dit heeft er mede toe geleid dat 2023 voor de dienst qua instroom een succesvol jaar is geweest. Het aantal medewerkers dat in loondienst is, is in 2023 toegenomen van 148 naar 158. Waar negentien medewerkers onze dienst hebben verlaten, hebben we 29 medewerkers mogen verwelkomen.

Van de negentien medewerkers die de dienst hebben verlaten, zijn er twee medewerkers vertrokken in verband met het bereiken van de AOW-leeftijd en hebben twee medewerkers gebruik gemaakt van het vervroegd pensioen. In 2023 zijn we gestart met de nieuwe organisatie. Eén van de belangrijke pijlers was de ontwikkeling van medewerkers. Dit heeft er mede in geresulteerd dat achttien medewerkers binnen de organisatie zijn doorgestroomd naar andere functies.

Ambtsjubilea

In 2023 mochten we drie collega's feliciteren met een ambtsjubileum. Twee werknemers vierden hun 25-jarig ambtsjubileum en een medewerker zijn 40-jarig ambtsjubileum.

Eind 2022 was de gemiddelde leeftijd van de medewerkers 51 jaar, in 2023 daalde dit naar 48 jaar. Deze verjonging van de organisatie komt door een grotere uitstroom in combinatie met de indiensttreding van een aantal trainees.

Trainees

Om de verjonging van de dienst te stimuleren, zijn we in 2021 gestart met een traineeprogramma. In 2023 werkten elf trainees voor de dienst, waarvan er gaandeweg het jaar acht een vast dienstverband en drie een contract voor bepaalde tijd hebben gekregen.

Organisatieontwikkeling

In 2023 heeft de dienst nadrukkelijk ingezet op de mens binnen de organisatie. Onder meer door een doorkanteling van de organisatiestructuur van een matrixorganisatie naar een lijnorganisatie, met drie afdelingen met elk een aantal kleinere teams. Op 1 november 2023 is het verandertraject afgerond met de benoeming van de afdelingshoofden en de teamleiders.

Opleidingen

Het totale beschikbare opleidingsbudget voor 2023 was € 238.000. Dit staat gelijk aan 1,8 % van de loonsom. Van dit budget is € 194.000, zijnde 81 procent, daadwerkelijk gerealiseerd.

Cees van Mullem en Marten van Nieuwkoop over de Omgevingswet

‘Toen de Omgevingswet er eindelijk zou komen, waren we vooral opgelucht’

De Omgevingswet is in 2024 van start gegaan, maar de Omgevingsdienst is al sinds 2017 bezig met de voorbereidingen ervan. Zeven jaar van overleg en training, van bouwen en testen van systemen, van informeren en regelen. Dat lijkt een lange tijd, maar het was dan ook een monsterklus. Want de hele milieuwetgeving ging op de schop, met als resultaat dat er van 26 wetten één nieuwe wet werd gemaakt. Het doel? De regelgeving over onze leefomgeving verbeteren en eenvoudiger maken. En meer keuzevrijheid aan gemeenten te geven.

‘De Omgevingswet is een aantal keer uitgesteld, omdat men er niet zeker van was dat de systemen goed werkten. Maar toen in september duidelijk werd dat de knop echt op 1 januari zou worden omgedraaid, waren we eigenlijk opgelucht. Al dat uitstellen had maar tot onrust geleid en dat bleek achteraf dus ook helemaal onnodig,’ vertelt Cees van Mullem, strategisch beleidsadviseur. ‘De mensen weten het Omgevingsloket goed te vinden. In de eerste drie maanden kwamen er al 3.000 aanvragen binnen, waarvan er meer dan 1.000 door ons zijn afgehandeld.’

‘Maar we kunnen niet achterover leunen nu blijkt dat de systemen goed werken, want nu volgt de praktijk,’ zegt teamleider Integraal Advies, Marten van Nieuwkoop. ‘De gemeenten krijgen namelijk acht jaar de tijd om hun bestemmingsplannen om te zetten in een omgevingsplan. Daarin kunnen ze besluiten nemen over de gemeentelijke regelgeving voor bijvoorbeeld licht, geluid en geur, maar ook over gezondheid en veiligheid. En onze experts weten daar alles van. We zijn door de intensieve voorbereiding een echt kennisinstituut geworden én kennen de regio. Het blijft een uitdagende klus!’

Charlotte Schrama en Jeffrey Forster over geluidmetingen

Het is niet altijd stil op straat...

Bij het café aan de overkant klinkt tot diep in de nacht muziek, er staat een straatmuzikant onder je raam, of in de tuin hoor je ineens de ronkende ventilatoren van een bedrijf in de buurt. Je ergert je eraan en dient een klacht in bij de gemeente. Die klacht komt terecht bij het cluster Geluid van de Omgevingsdienst en zij gaan op pad om te meten of het geluid binnen de norm valt en waar nodig het gesprek aan te gaan met de veroorzaker.

Jeffrey Forster werkt al jaren als geluidadviseur en vertelt dat hij meestal in maart nog even snel op vakantie gaat. In het voorjaar barst namelijk de drukte los op het werk en zijn ze de meeste avonden en weekenden op pad. ‘Logisch, want dan worden de meeste evenementen en feesten georganiseerd,’ zegt planner Charlotte Schrama, ‘en dus moeten we er dan zijn met onze geluidmeters.’ Maar ook bij klachten waarbij het niet om muziek gaat, worden de metingen vaak ’s avonds gedaan. Het is dan stiller op straat en dus kan er nauwkeuriger gemeten worden. In 2023 behandelden de adviseurs in totaal 160 zaken. ‘Vaak is één meting voldoende om te weten of het geluid binnen de normen valt, maar het komt ook voor dat we meerdere keren langs gaan. We sturen dan verschillende collega’s op verschillende tijdstippen in de nacht.’

Jeffrey en Charlotte benadrukken dat ze elke klacht serieus nemen. ‘We komen altijd onderzoek doen. Voordat we beginnen met meten, luisteren we eerst goed naar wat de klager vertelt over de zaak. Daarna gaan we op zoek naar waar het geluid vandaan komt. Dat klinkt misschien vreemd, maar vooral bij laagfrequent geluid is de bron niet altijd te achterhalen. Soms kun je die lage bromtonen wel voelen, maar haast niet horen. Als we een overschrijding van de norm constateren, gaan we op zoek naar een oplossing. De overtreder moet dan maatregelen nemen om het geluid te verminderen. Na verloop van tijd komen we een hercontrole doen en hopen dan dat de klacht opgelost is.’

REALISATIE 2023

In dit overzicht staat hoeveel de deelnemers in 2022 hebben bijgedragen aan het resultaat van de omgevingsdienst.

INWONERS		REALISATIE (IN €)		REALISATIE (IN €)		
PER GEMEENTE		MILIEU	BOUW		MILIEU	BOUW
HILLEGOM 22.453	783.536			NOORDWIJK 45.179	4.747.477	
KAAG EN BRAASSEM 28.573	1.178.452			OEGSTGEEST 25.746	568.638	
KATWIJK 66.607	726.213			TEYLINGEN 38.510	1.046.685	
LEIDEN 127.089	2.845.182			VOORSCHOTEN 25.746	381.880	
LEIDERDORP 27.657	553.051			ZOETERWOUDE 9.443	651.059	
LISSE 23.390	730.142			PROVINCIE ZH 3.804.906	2.513.998	
NIEUWKOOP 29.463	1.090.982					
				TOTAAL	17.817.295	

Ard Potman, teamleider toezicht

‘Criminelen kunnen niet zomaar hun gang gaan’

ONDERMIJNING

‘Ondermijning is het verweven van de onderwereld met de bovenwereld, en dat heeft altijd te maken met het witwassen van geld,’ vertelt teamleider toezicht Ard Potman. Het enige wat je eraan kunt doen, is om het werk van de criminelen en de bedrijven die zich hiermee bezig houden, onmogelijk te maken. Je moet laten zien dat ze niet ongestoord hun gang kunnen gaan. Ondermijning vormt een groot gevaar voor de samenleving. Het zorgt voor veel overlast, geweld en intimidatie. En het komt overal voor, ook op plekken waar je het misschien niet verwacht.’ Bovendien zit het projectteam Ondermijning bij de periodieke overleggen van de gemeenten en het Haags Economisch Interventie Team. Ard legt uit: ‘Als er van verschillende kanten signalen komen over dat het ergens niet pluis is, wordt er gezamenlijk actie ondernomen. In 2023 was er bijvoorbeeld een actie om een bedrijventerrein met veel kleine bedrijfsunits op te schonen. We trokken samen op met de politie, BOA’s, douane en arbeidsinspectie. Zo’n actie wordt zorgvuldig voorbereid, want de inval moet snel gebeuren en bij alle bedrijven tegelijk plaatsvinden. Onze taak is dan om ter plaatse controles te houden op bijvoorbeeld de administratie.’

ADMINISTRATIEF TOEZICHT

In 2023 hebben we met de vijf Omgevingsdiensten van Zuid-Holland een gezamenlijke een AT-pool op poten gezet. De pool Administratief Toezicht bestaat uit zeven personen. Zij controleren bedrijven op milieuwet- en regelgeving en houden vooral administratief toezicht. Een belangrijk onderdeel van dit werk is om te achterhalen hoe de financiële stromen van een bedrijf lopen. Fysieke controles voeren we ook uit, een enkele keer zelfs onder politiebegeleiding.

Annabel Kamps over de visiedag:

Van tegeltjeswijsheid naar langetermijnvisie

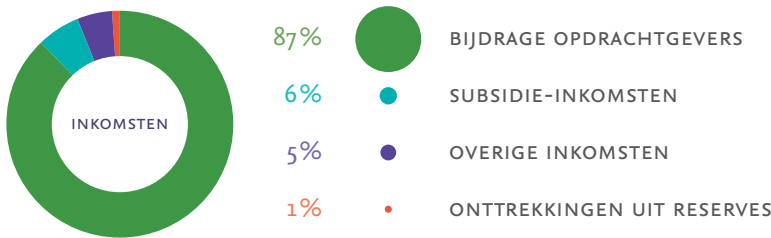
Visie. Strategie. Het zijn woorden die je in het dagelijks leven maar weinig gebruikt. Ook bij de Omgevingsdienst vergeten ze - door alle drukke werkzaamheden - wel eens stil te staan bij de plannen voor de toekomst. De wens van het bestuur was echter dat er een strategie voor de lange termijn zou komen, tot aan 2035, die een flexibiliteit in zich had. Dit omdat de wereld constant in ontwikkeling is en dus flexibiliteit verwacht mag worden van de omgevingsdienst. Om te komen tot deze strategie is er aan alle medewerkers gevraagd om hierover mee te denken. Want dan krijg je een plan waar iedereen in de organisatie achter staat. Bestuursadviseur Annabel Kamps vertelt dat meer dan 80 geïnteresseerde medewerkers zich hadden aangemeld om tijdens een visiedag hun ideeën over de toekomst te delen. Samenvattend kwamen die neer op innovatie, zichtbaarheid en meer samenwerking in de regio. Bovendien werd verjonging genoemd, niet alleen in leeftijd, maar ook van geest!

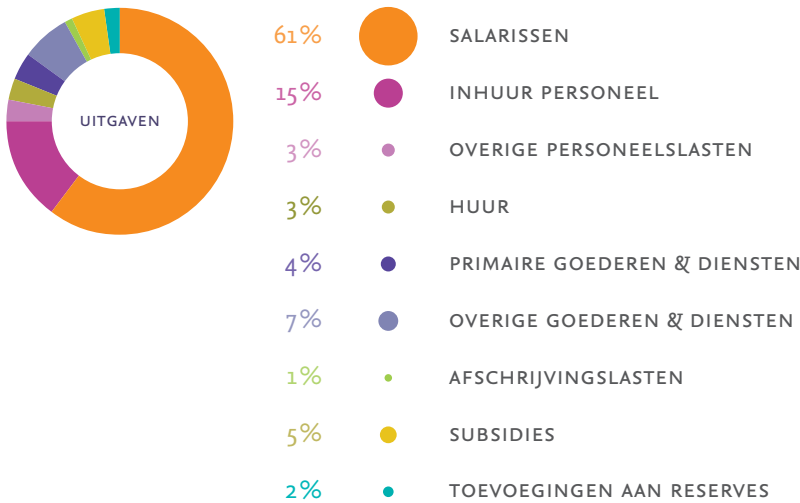
Tijdens een bestuurlijke conferentie werden deze ideeën weer gedeeld. Annabel: ‘We maakten van de stellingen die tijdens de visiedag naar boven waren gekomen uitdagende tegeltjeswijsheden. Daar konden de bestuursleden op reageren. Een van de tegeltjes was bijvoorbeeld: *Toekomst is innovatie en innovatie is de toekomst*. Daar werd bij geschreven *innoveren is mensenwerk*, en *innoveren is samenwerken met anderen*. Maar er waren ook uitdagende tegelteksten zoals: *CSI West-Holland, slimmer boeven vangen*.’ Hoe gaat het nu verder? ‘De informatie die tijdens de visiedag is opgehaald, geeft richting aan de nieuwe strategienota,’ zegt Annabel. ‘Hiermee zijn we nu aan het werk. Daarnaast zijn we een innovatiekalender aan het opstellen om te zorgen dat de organisatie voorbereid is op de toekomst en op tijd kan inspelen op ontwikkelingen.’

FINANCIËN 2023

INKOMSTEN

UITGAVEN

* door afronding kunnen waarden afwijken

Het resultaat van 2023

In 2023 heeft de dienst te maken gehad met enkele incidentele meevallers. Dit heeft er toe geleid dat de dienst het jaar heeft afgesloten met een positief resultaat van € 752.000. In de programmarekening staat het overzicht van de baten en lasten over het jaar 2023.

Het resultaat van 2023 is tot stand gekomen door lagere (overige) personeelskosten: het was moeilijk om vacatures te vervullen of de benodigde flexibele schil te krijgen. Daarnaast was er in 2023 een aanzienlijke stijging van rente inkomsten.

Doorkijk 2024

De Omgevingsdienst heeft een doorkijk gemaakt naar het jaar 2024 en daaruit is geconcludeerd dat de dienst in 2024 te maken krijgt met structurele lasten die niet opgevangen kunnen worden binnen de begroting van 2024. Deze lasten hebben op hoofdlijnen te maken met ontwikkelingen op het gebied van de robuustheid, in het kader van het Interbestuurlijk programma VTH. Daarom is voorgesteld om voor 2024 een bestemmingsreserve te vormen van € 463.000 en zullen de structurele lasten in de begroting 2025 worden meegenomen. In cijfers betekent dit een algemene reserve aan het eind van het jaar 2023 van € 1.743.191.

Algemene reserve

Met onze deelnemers hebben we de afspraak dat onze algemene reserve niet meer mag bedragen dan 5% van de omzet. Voor 2023 betekent dit dat de algemene reserve maximaal € 1.036.945 mag bedragen.

Door de toevoeging van het positieve resultaat zou de algemene reserve boven de eerder genoemde 5% uitkomen. Dit betekent dat de dienst in 2023 een bedrag van € 706.000 zal uitkeren aan de deelnemers.

